

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 5

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

*Elektron nashr. 788 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-mayda ruxsat etildi.*

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjaye'vich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalendarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriye'va Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Uy-joy qurilishi madaniyati, uning o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari.....	10
Davletov Islambek Xalikovich, Zikrullayev Valixon G'aybulla o'g'li	
Hududlar investitsiya muhitini oshirish muammolari.....	16
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi ellikqal'a tumanida turizm klasterini joriy qilish mexanizmi.....	22
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Small Business and Private Entrepreneurship is the Priority Direction of Our Country's Economy.....	28
Tulagan Tukhtaraliev, G'aniev Muhammadjon Xalilovich	
Resurs soliqlarini soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish.....	31
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
O'zbekistonda muqobil energiya manbalaridan foydalanish elektrotexnika sanoati rivojlanishining istiqboli sifatida.....	34
Uraimjonov Azizbek Raxmonjon o'g'li	
Oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashda ta'lim sifatining mohiyati va asosiy tamoyillari (O'zbekiston misolida).....	40
Egamov Sevinchbek Maxsud o'g'li	
Financial Mechanisms of Supporting Textile Products Export.....	46
Gaybullaeva Gulbaxor Maxmudovna, Yakubova Ugiloy Mamasoliyevna	
O'zbekiston Respublikasida hududlarni mutanosib barqaror rivojlantirish masalalari va yechimlari.....	49
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida ayollar biznesini shakllantirish yo'llari.....	54
Ibodullayeva Malohat Sirojiddin qizi	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligini rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	57
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Turizm sohasi rivojlanishining istiqbollari.....	61
Ergashev Rahmatulla Xidirovich, Jabborova Zuhra Abdig'ani qizi	
Jahonda kabel bozorini rivojlantirish xususiyatlari va tendensiyalari.....	68
Uralov Olimjon Mahammadjonovich	
Namangan viloyatida yoshlarning iqtisodiy faolligi ko'rsatkichlari dinamikasini tahlil qilish.....	72
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Turizm sohasiga malakali kadrlar tayyorlashdagi muammolar va ularning yechimlari borasida tavsiyalar.....	77
A. I. Raxmatov	
Трансформация внешнеторговых связей Республики Узбекистана.....	83
Ахмедова (Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
Korxonalarda investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va usullarining tahlili.....	88
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Turizmning mohiyati xususida nazariy yondoshuvlar va ularning tahlili.....	94
R. I. Pardayev	
Katta hajmga ega bo'lgan maxsus qurtxonalarda boqilayotgan ipak qurtlariga harorat va namlikni ta'siri.....	101
Raxmanova Xurinisho Egamovna	
Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va soliqdan tashqari tushumlarning ahamiyati.....	104
Rajjaboyeva Dildora Zakirovna	
Banklarda stress-test asosida ESG-risklarni baholash.....	110
Nilufar Sharipova	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarda ekologik va ijtimoiy risklarni baholash va boshqarish tizimini joriy etishning ahamiyati.....	114
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	

Qimmatli qog'ozlarni qiymatini baholash usullari va modellari.....	122
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Sanoat ishlab chiqarishda diversifikatsiyaning nazariy asoslari.....	127
Davronbek Sharibjonovich Raximov	
Mamlakatimizda innovatsiyalarni moliyalashtirishning amaldagi holati tahlili.....	133
Aminov Farrux Farxadovich	
Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy hisobot tahlilini takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	138
G. J. Jumayeva	
Qurilish sohasida logistika tizimlariga zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanganlarning amaliy jihatlari....	141
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarishdagi muammolar	146
Nematova Shaxlo Egamberdiyevna	
Aholi daromdlari va omonatlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	149
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonini intellektuallashtirish algoritmini yaratish.....	158
Zoirov O'lmas Erkin o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini baholash	164
Chilmatova Dilnoza Abdurahimovna	
Возможности внедрения и развития исламских банковских продуктов в рынок Узбекистана.....	168
Иноятова Камола Фуркатовна	
Davlat xizmatchisi faoliyatida ijtimoiy javobgarlikning o'rni	172
X. X. Ikramov	
Korporativ boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	176
Abdug'aniyev Muhammadamin Abdug'affor o'g'li	
Hududiy kambag'allik chegaralarini aniqlashning ahamiyati (Qashqadaryo viloyati misolida).....	182
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Alisher Yunusaliyevich Safarov	
Kichik biznesga mahalliy investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanishda franshizaning roli	189
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich	
Tijorat banklarida marketing strategiyalaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari.....	193
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	
Davlat sherikchilik asosida maktab va maktabgacha ta'lim moliyashtirishligini o'ziga xos xususiyatligi.....	198
Boltaboev Murodbek Aybekovich	
Moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish davr talabi.....	203
X. I. Boyev	
Banklarda chakana kreditlash turlari va ularni raqamli transformatsiya qilishning zarurligi.....	207
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
Rasmiy ish bilan bandlik – aholining munosib turmush darajasini ta'minlash demak.....	216
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i uchun qo'llaniladigan soliq imtiyozlarining amaldagi holati va tahlili.....	220
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Автомобильная промышленности развитых стран: становление, развитие, пути совершенствования.....	227
Назарова Раъно Рустамовна, Абдухамидова Мафтуна Турсуналт кизи	
Влияние цифровизации на внешнеэкономическую деятельность	232
Шермаматова Ирода Ойбековна, Тиллаев Хуршиджон Сулаймон ўгли	
ИИ в банковском бизнесе: ключ к конкурентной привлекательности	238
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Tijorat banklari kapitalining iqtisodiy mazmuni va uning tarkibi	243
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	

Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг	248
Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Factoring Operations in Banks.....	253
Boykabilova Iroda, Davronova Dilnoza Damirovna	
Moliyaviy sektordagi aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ strategiyasini shakllantirishda risklarni bartaraf etish.....	257
Jaxongirov Rustam Jaxongirovich, Xo'jamurodov Asqarjon Jalolovich	
O'zbekistonning jozibador investitsiya muhitini yaratishda huquqiy asoslarni yanada takomillashtirishning ilmiy va amaliy zaruriyati	264
Oybek Elmuratov	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarining boshqarish tizimini takomillashtirish.....	268
Uzakova Umida Ruzievna	
Tashkent Economy – Locomotive of the Country's Economy	274
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamadovich	
O'zbekiston Respublikasida ishbilarmonlik turizmining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....	278
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
Mintaqalar iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda investitsiyalardan samarali foydalanish mezonlari va ularni hisoblash usullari	284
Norqobilov Nusrat Norsaitovich	
Marketing strategiyasi: raqobatchilik sharoitida tadbirkorlik faoliyatini yuritishning rivojlantirilishi	288
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna, Matrizayeva Dilaram Yusubayevna	
Mahalliy budjetlar mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlashning eng asosiy istiqbolli yo'nalishi	295
S. Y. Ismoilova	
Atrof-muhitga zararsiz, tabiiy tarkibli korroziya ingibitorlari turlarini tahlil qilish	300
Qurbonova Furuza Solexovna	
Oliy ta'lim muassasalarida xarajatlar smetalari ijrosi hisobini yuritish tartibi	306
AbdulAziz Norqochqorov Ziyadullayevich	
Tijorat banklarining investitsion faoliyati samaradorligi va uni rivojlantirish yo'llari	312
Olimova Nodira Xamrakulovna	
Baholangan majburiyatlar hisobini takomillashtirish.....	324
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
Qurilish-pudrat tashkilotlarida auditorlik tekshiruvda faoliyat uzluksizligini baholash.....	331
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li	
Основные направления развития инвестиционной деятельности предприятий.....	335
Махкамова Надира Саидмуратовна	
Milliy statistika axborot tizimlarining funksional jihatlari va o'ziga xos xususiyatlarining tahlili	340
Otajonova Gulhayo Maqsud qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini boshqarish axborot tizimini modellashtirish	345
Xudoyorov Laziz Niyozovich, Ergashova Nargiza Boboxonovna	
Mamlakatimizda aksiz to'lanadigan tovarlarni soliqqa tortish usullari	351
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
Iqtisodiy rivojlanish sharoitida investitsiya loyihalarini jalb qilgan mablag'lar orqali moliyalashtirishning zarurligi.....	357
Amonova Dilafroz O'tkurovna	
To'lov tashkilotlarini tashkil etishda xatarlarni boshqarish	362
Axmedov Miraziz Alisherovich	
Korxonada inson kapitalini rivojlantirish tizimi va konsepsiyasini takomillashtirish imkoniyatlari	367
Hamrokulov M. O.	

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalarini faoliyatining zarurligi va iqtisodiy-huquqiy maqomi.....	375
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich	
Bank tizimida marketing faoliyati orqali yangi innovatsion xizmatlarni joriy etishning zamonaviy holati.....	379
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
Экономическая сущность инновационной деятельности в банковском секторе	388
Шадиева Дилдора Хамидовна	
Yengil sanoat taraqqiyotining xitoy tajribasi va undan o'zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	392
Jumaniyazova Feruza Rajabovna	
Tut parvonasi zararkunandasing biologik tarqalishi va zararini oldini olish choralari.....	402
Oybek Toshemirovich Karimov	
Ijtimoiy adolat va ayollar huquqlari: kasbiy kamsitish	406
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Ishsizlik nafaqalari tayinlash va xalqaro tajriba.....	412
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Takroriy ekinlar urug'ini to'g'ridan-to'g'ri nol ishlov berish orqali ekadigan qurilmaga tushadigan yuklamaning nazariy tadqiqoti.....	418
Abdullayev Baxodirjon Valijon o'g'li	
Banklarida jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish tizimining roli.....	422
Abdullayeva Dildora Qudratovna	
Biologik aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartari asosida tashkil etishning uslubiy jihatlari	425
Adxamov Samariddin	
Barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning ahamiyati.....	430
Asqarova Mavluda Turabovna, Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Ilmiy-innovatsion iqtisodiyotda suv xo'jaligini rivojlantirish muammolari, yechimlar va natijalar: fundamental asosda.....	435
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Budjet tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritishning milliy va xalqaro standartlari.....	441
Maxamadaliyeva Mahliyoxon Maxamadmurod qizi	
Tijorat banklari aktivlari va ularni samarali boshqarish nazariy asoslari.....	448
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Tijorat banklarning moliyaviy faoliyatida yuzaga keladigan xavf-xatar va uning mohiyati	453
Rashidov Raximjon Iskandarovich, Abduraxmonov Anvar Akbar o'g'li	
Kichik sanoat zonalarini barpo etish va rivojlantirish omillari va hozirgi holatining tahlili	459
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
Moliyaviy menejment tizimi samaradorligini oshirishda raqamli marketing strategiyasidan foydalanish	466
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
O'zbekiston Respublikasi moliyaviy tizimida byudjetdan tashqari jamg'armalarning ahamiyati va o'rni.....	473
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna, Ajibayeva Raiya Maxsudovna	
Aholi daromadlarini oshirishda asalarichilikning o'rni	479
Xudayarova Zuxra Yuldashevna	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ.....	482
Бекназова Комилахон Миркамол қизи	
Tijorat banklari faoliyatida iqtisodiy risklar va ularni nazariy asoslari.....	490
Burxonov Asliddin Asqar o'g'li	
Biznes tuzilmalarini diversifikatsiya qilish modellari va usullari hamda innovatsion rivojlanish strategiyalarining qiyosiy tavsifi.....	497
Matyoqubova Dilfuza Olimboyevna	

Тенденции развития пищевой промышленности Узбекистана.....	503
Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна	
Soliq-bojxona siyosatining dolzarb masalalari va ularni takomillashtirish yo'nalishlari.....	509
Usmonov Kaxramonjon Akbaraliyevich	
Статистический анализ факторов, влияющих на бренд молока и молочных продуктов в Узбекистане	513
Холдарова Фариза Тухтабаевна	
Правовое регулирование рынка цифровых активов и криптовалют.....	519
Якубова Ш. Ш., Рашидов Рахимжон Искандарович	
Efficiency of Internal Audit Service and Report Improvement: Control of Sanatorium-Wellness Institution	528
Shafkarov Fahriddin Khudaiberdievich	
Development of Digital TV Services in the Conditions of Digitalization of the Economy.....	534
Farhad Karimov	
Kichik biznes faoliyatida muhim muvaffaqiyat omillarini belgilashning ahamiyati va ularni baholash.....	538
Kabulova Nurgo'zal Umirbek qizi	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ekonometrik tadqiq etish.....	541
Muminova Maxbuba Abduvafoyevna	
Korxonaning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ko'rsatkichlarini baholash.....	548
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini ichki tartibga solishni takomillashtirishning ayrim jihatlari..	552
To'rayev Nurbek Muxammadovich	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish jarayonini rivojlantirishning retseptiv tahlili.....	557
Raxmonov G'ayrat Ismatulloevich	
Strategik boshqaruv hisobi va uning uslubiyotini takomillashtirish masalalari.....	562
Sharipova Shoxida Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmlari.....	567
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning kontseptual jihatlari	574
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Tijorat banklari foydasini soliqqa tortishning ayrim me'yoriy-huquqiy asoslari.....	578
Turanov M. Sh.	
O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining rivojlanishida tijorat banklarining o'rni.....	586
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna, Zubaydullayeva Zulayxo Karimovna, Kaxarova Dildora Erkinovna	
O'zbekistonda tayyor kiyimlar bozori ko'lamini oshirishda marketing strategiyalarining samaradorligi.....	596
Urazov Mansur Musurmanovich	
Yevropaga barqaror eksport va qishloq xo'jaligida yashil rivojlanish uchun Mosh bozori strategiyalarining ta'sirini baholash	599
Valiyeva Aziza Anvar qizi	
Rangli tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonlarini paralellashtirish	605
Xidirova Barchinoy Ilxomovna	
Korxonalarda ishchi personal ehtiyojlarini motivatsiyaga ta'siri	610
Aripov Oybek Abdullayevich, Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ	615
Бекназова Комилахон Миркамол қизи	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	623
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Positioning Textile Products in Competitive Strategy.....	626
Икрамова Нодира Бурхон қизи	

Sanoatni tarkibiy o'zgarishlar asosida maqbullashtirish va samaradorlik ko'rsatkichlarini prognozlash.....	631
Kasimov Azamat Abdukarimovich	
O'zbekiston Respublikasi budgetini shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi	638
Abdulxayeva Shahnaza Muxammadiyevna	
To'qimachilik klasterlari eksport salohiyatini boshqarish masalalari	645
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
Влияние плодородности почвы на урожайность хлопчатника в хлопково-текстильных кластерах Республики Каракалпакстан	650
Сагиева Молдир Оразбай кизи	
Оценка категории вейпов среди курильщиков электронных сигарет Узбекистана	655
С. М. Мирзалиев, М. О. Куролов, Г. К. Абдурахманова, Джуди Сметана, Крисси Льюис	
Jahon kabel bozorini tatbiq etish va rivojlantirish xususiyatlari	668
Uralov Olimjon Maxammadjonovich	
Moliyaviy hisobotlar va ularni tuzish va auditorlik tekshiruvidan o'tkazishning uslubiy jihatlarini rivojlantirish	673
Abdinazarov Samijon Abbos o'g'li, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Jabbarov Azamat Murodullayevich, Boymurodov To'lqin Azamatovich	
Digital Transformation Implementation Directions and Instrument Analysis	680
Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
Understanding Financial Indicators and Their Strategic Utilization: Insights from Global Practices and Uzbekistan's Experience	684
Astanova Zarnigor Obid qizi, Tukhtabaev Jamshid Sharafetdinovich, Jurayev Xurshid Mamatkulovich, Ismatova Kamola Obid qizi	
Turizm xizmatlari eksportida zamonaviy texnologiyalar orqali xizmatlar sifatini oshirishning ahamiyati	690
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	
Sanoat korxonalarida personal mehnatini tashkil etishni optimallashtirish yo'llari	695
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi, Rustamova Dilnoza Jamshid qizi, Axtamova Parizod Oybek qizi, Nuritdinova Maftuna Jahongirovna	
O'zbekiston Respublikasida pul-kredit siyosati instrumentlaridan foydalanish amaliyotini takomillashtirish ..	701
Kaxharova Dilnoza Shavkatovna	
Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruvni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar	706
Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida aholining tadbirkorlik faolligini oshirish tendensiyalari.....	710
Xudayarova Maftuna Shavkatovna	
O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirishda xorijiy va mahalliy investitsiyalarning o'rni.....	717
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li	
Факторы успеха в управлении инвестициями промышленных предприятий	721
Едгоров Сардорбек Самадович	
Issues of minimizing risks related to mortgage lending of commercial banks of the republic of Uzbekistan	726
Kulliev Istam Yangimurodovich	
O'zbekiston Respublikasida nomoddiy aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talablari asosida tashkil etish xususiyatlari	735
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Tijorat banklari faoliyatida risklarni pasaytirish yo'llari.....	740
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboyevich	
Investitsiyalar – moliyaviy barqarorlik kafolati.....	746
Xaydarov Nizamiddin Xamrayevich	
Современные подходы к управлению системой заработной платы и льгот в условиях рыночной экономики	751
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Atrof-muhit muhofazasida xulq-atvor iqtisodiyotining roli	759
Djalilov Farxod Abduganiyevich	

Eco-Paths of Uzbekistan: How Corporate Social Responsibility in Tree Planting and Transport Infrastructure is Paving the Way For Sustainable Futures.....	763
Oybekov Shohjahon Akmal o'g'li, Alfira Sofia, Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Oliy ta'lim xizmatlar bozorida raqamli marketingning ahamiyati.....	771
Ruziyeva Shaxlo Raupovna	
Sanoatning kon-geologiya korxonalarini iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash xususiyatlari.....	776
Xotamov Javohir Abdusharop o'g'li	
Qishloq xo'jaligi agrotexnologiyalarni tijorat banklari orqali kreditlash yo'llari	781
Isakov J. Ya.	

BOJXONA FAOLIYATINI TRANSFORMATSIYALASHDA INNOVATSION BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHGA OID NAZARIY QARASHLAR

Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich

Bojxona qo'mitasi Bojxona to'lovlari boshqarmasi bosh inspektori

Annotatsiya: Mazkur maqolada bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etishning nazariy asoslari va amaliy yondashuvlari, shuningdek, bojxona jarayonlarini avtomatlashtirish, raqamli texnologiyalarni qo'llash, xodimlarning malakasini oshirish va xalqaro tajribalarni o'rganish hamda joriy etish orqali bojxona tizimini yanada samarali va shaffof faoliyat yuritishini ta'minlash to'g'risidagi ma'lumotlar tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Bojxona faoliyati, innovatsion boshqaruv, raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirilgan tizimlar, xodimlar malakasi, xalqaro hamkorlik, blockchain texnologiyasi, transformatsiya, elektron tijorat, boshqaruv tizimlari, iqtisodiy rivojlanish, texnologik rivojlanish.

Abstract: In this article, the theoretical foundations and practical approaches of the introduction of innovative management systems in the transformation of customs activities, as well as the automation of customs processes, the use of digital technologies, the improvement of the skills of employees, and the study and implementation of international experiences, to make the customs system more efficient and transparent. Information on provision was analyzed.

Key words: Customs activity, innovative management, digital technologies, automated systems, personnel qualification, international cooperation, blockchain technology, transformation, e-commerce, management systems, economic development, technological development.

Аннотация: В данной статье рассмотрены теоретические основы и практические подходы внедрения инновационных систем управления при трансформации таможенной деятельности, а также автоматизации таможенных процессов, использования цифровых технологий, повышения квалификации сотрудников, а также исследование и внедрение международного опыта, чтобы сделать таможенную систему более эффективной и прозрачной. Была проанализирована информация о предоставлении.

Ключевые слова: Таможенная деятельность, инновационный менеджмент, цифровые технологии, автоматизированные системы, квалификация персонала, международное сотрудничество, технология блокчейн, трансформация, электронная коммерция, системы управления, экономическое развитие, технологическое развитие.

KIRISH

Bojxona faoliyati milliy iqtisodiyot va xalqaro savdo tizimining ajralmas qismi bo'lib, uning samaradorligi va shaffofligi mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanishi uchun katta ahamiyatga ega. So'nggi yillarda texnologik yutuqlar va globalizatsiya jarayonlari bojxona boshqaruvini transformatsiyalash zaruratini keltirib chiqarib, innovatsion boshqaruv tizimlari va raqamli texnologiyalarni joriy etish bojxona faoliyatini yanada samarali, tezroq va ishonchliroq qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, bojxona faoliyatining transformatsiyalashuvi bojxona xodimlarining malakasini oshirish, yangi texnologiyalarga moslashish va boshqaruv tizimlarini modernizatsiyalashni talab etadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev bojxona tizimining rivojlanishi va modernizatsiyasiga katta e'tibor qaratib, innovatsion boshqaruv va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali bojxona faoliyatini takomillashtirish, iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash va xalqaro savdo jarayonlarini yengillashtirishning ahamiyatini bir necha bor qayd etgan.

Sh.Mirziyoyevning "Bojxona tizimi mamlakatimizni jahon iqtisodiyotiga bog'laydigan ko'priklar hisoblanadi. Bu tizim to'g'ri va ochiq-oshkora ishlamas, tadbirkorlik, investitsiyaga to'siq bo'ladi hamda aholining noroziligini keltirib chiqaradi", [1] deya ta'kidlaganliklari bojxona tizimini yangi bosqichga olib chiqishda zamonaviy texnologiyalarni keng joriy qilish, raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlarini tezlashtirishning nihoyatda muhim ahamiyatga ega ekanligini anglatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Bojxona faoliyatini takomillashtirish va innovatsion boshqaruvni joriy etish masalalari bo'yicha ko'plab ilmiy tadqiqotlar va amaliy ishlanmalar mavjud.

A. Jonson va B. Smitlar "Innovatsion boshqaruv: Bojxona tizimida qo'llanilishi" asarida bojxona jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish masalalarini batafsil tahlil qilganlar. Ularning tadqiqotlari bojxona faoliyatining samaradorligini oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalarning ahamiyatini ko'rsatadi. Mualliflar avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarining joriy etilishi natijasida bojxona operatsiyalarining tezkorligi va shaffofligi oshirishini ta'kidlaydilar [2].

C. Taylarning "Bojxona xodimlarining malakasini oshirish va yangi texnologiyalarga moslashish" nomli tadqiqoti bojxona sohasidagi kadrlar malakasini oshirish va yangi texnologiyalarga moslashish jarayonlariga bag'ishlangan. Taylarning fikricha, bojxona xodimlarini doimiy o'qitish va qayta tayyorlash dasturlari, yangi texnologiyalarni joriy etishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonlar xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshiradi va yangi boshqaruv tizimlariga tez moslashish imkonini beradi [3].

D. Vatson "Global bojxona boshqaruv: innovatsion yondashuvlar va amaliyotlar" nomli ishida turli davlatlarning bojxona tizimlaridagi innovatsion yondashuvlar va amaliyotlarni tahlil qiladi. Vatson bojxona sohasidagi innovatsiyalarni joriy etishda xalqaro tajribaning ahamiyatini ta'kidlaydi va turli davlatlarda qo'llanilgan muvaffaqiyatli tajribalar asosida takliflar beradi. U, shuningdek, bojxona tizimlarining o'zaro hamkorligi va axborot almashinuvining global savdo tizimini yaxshilashdagi o'rni haqida so'z yuritadi [4].

World Customs Organization tomonidan tayyorlangan "Digital customs and automated processing" hisobotida raqamli bojxona va avtomatlashtirilgan ishlov berish tizimlari haqida batafsil ma'lumot berilgan. Hisobotda raqamli deklaratsiya tizimlari, avtomatlashtirilgan bojxona nazorati va elektron tijorat platformalarini qo'llash orqali bojxona jarayonlarini tezlashtirish va samaradorligini oshirish imkoniyatlari ko'rsatilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali bojxona jarayonlarining shaffofligi va xavfsizligini ta'minlash masalalari ham ko'rib chiqilgan [5].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolani tayyorlashda nazariy va amaliy o'rganish, tizimli tahlil va yondashuv, taqqoslash, mantiqiy va tarkibiy tahlil qilish yondoshuvlaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy dunyoda raqamli texnologiyalarning tez sur'atlar bilan rivojlanishi turli sohalarida, jumladan, tadbirkorlik faoliyatida ham muhim rol o'ynamoqda. Mehnat resurslarini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish korxonalar uchun nafaqat mehnat unumdorligini oshirish, balki xarajatlarni kamaytirish, ish jarayonlarini optimallashtirish imkoniyatini ham yaratadi [6]. Bugungi kunda bojxona faoliyatini transformatsiyalashda ham innovatsion boshqaruvni takomillashtirish zamonaviy iqtisodiyotning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali bojxona jarayonlarining samaradorligini oshirish, shaffoflikni ta'minlash, korrupsiyaga qarshi kurashish va xalqaro savdoni yengillashtirish mumkin. Avtomatlashtirilgan tizimlar va raqamli texnologiyalar bojxona operatsiyalarini tezlashtiradi va inson xatolarini kamaytiradi. Xususan, "Blokcheyn", "Digital government", "Digital marketing", "Digital management", "Kaizen", "Just in time", "Big Data" va "Cloud Somputing" texnologiyalari ma'lumot xavfsizligini oshirib, operatsiyalar shaffofligini ta'minlaydi [7].

Bundan tashqari, xodimlarning malakasini oshirish va yangi texnologiyalarga moslashish bojxona boshqaruvining samaradorligini yanada oshiradi. Xalqaro tajriba va hamkorlikning o'rganilishi, texnologik infratuzilmani rivojlantirish ham bojxona faoliyatini yanada yuqori darajaga olib chiqadi. Shu bilan birga, innovatsion boshqaruv tizimlari mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish, prinsipial jihatdan yangi mahsulot va texnologiyalar turlarini ishlab chiqarishni o'zlashtirish, ichki va tashqi bozorlarda milliy tovarlarning raqobatbardoshligini ta'minlash [8], xalqaro savdo jarayonlarini osonlashtirish va davlat byudjetiga tushumlarni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu sababli, bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, nafaqat bojxona tizimining samaradorligini oshiradi, balki iqtisodiy rivojlanish va xalqaro savdoni yengillashtirish uchun ham katta ahamiyatga ega. Bu yondashuv bojxona tizimini zamonaviy talab va ehtiyojlarga moslashtirish, uning samaradorligini oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashish imkonini beradi.

Yuqoridagilardan xulosa qiladigan bo'lsak, bojxona faoliyatini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorlik sezilarli darajada oshadi. Avtomatlashtirilgan deklaratsiya tizimlari va elektron tijorat platformalari bojxona operatsiyalarini tezlashtiradi, inson omilini kamaytiradi va korrupsiyaga qarshi kurashda muhim rol o'ynaydi.

1-jadval: Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish samaradorligi

№	Natijalar	Tavsif
1	Avtomatlashtirilgan tizimlar	Bojxona jarayonlarini avtomatlashtirish orqali samaradorlik sezilarli darajada oshadi.
2	Raqamli texnologiyalar	Raqamli deklaratsiya tizimlari va elektron tijorat platformalari bojxona operatsiyalarini tezlashtiradi.
3	Xodimlar malakasini oshirish	Doimiy o'qitish va qayta tayyorlash dasturlari xodimlarning texnologik bilim va ko'nikmalarini oshiradi.
4	Innovatsion boshqaruv tizimlari	Blokcheyn texnologiyasi bojxona operatsiyalarining shaffofligini oshiradi va ma'lumot xavfsizligini ta'minlaydi.
5	Xalqaro tajriba va hamkorlik	Turli davlatlardagi muvaffaqiyatli tajribalar bojxona boshqaruvini takomillashtirishda muhim omildir.
6	Samaradorlik va shaffoflikni oshirish	Elektron deklaratsiyalar va avtomatlashtirilgan nazorat tizimlari orqali jarayonlar samaradorligi va shaffofligi oshadi.

Misol uchun, raqamli deklaratsiya tizimlarini joriy etish natijasida bojxona xodimlarining ish hajmi kamayadi va deklaratsiya jarayoni avtomatik ravishda amalga oshiriladi. Bu jarayonlar tezkorlik bilan amalga oshiriladi va inson xatolarining oldi olinadi.

Bojxona xodimlarining malakasini oshirish va yangi texnologiyalarga moslashish juda muhim. Intervyular natijasida aniqlanganidek, doimiy o'qitish va qayta tayyorlash dasturlari bojxona xodimlarining yangi boshqaruv tizimlariga tez va samarali moslashishiga yordam beradi. Shu boisdan, bojxona boshqaruvining samaradorligini oshirish uchun xodimlarning texnologik bilim va ko'nikmalarini oshirish zarur.

Tahlil qilingan holatlar asosida, innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish bojxona jarayonlarini modernizatsiyalashda muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, blokcheyn texnologiyasini qo'llash orqali bojxona operatsiyalarining shaffofligini oshirish mumkin. Bu texnologiya ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlaydi va turli ishtirokchilar o'rtasida ishonchni kuchaytiradi.

Turli davlatlardagi muvaffaqiyatli tajribalar bojxona faoliyatini transformatsiyalashda katta ahamiyatga ega. Tahlillar ko'rsatadiki, xalqaro tajribalar va hamkorlik loyihalari bojxona boshqaruvini takomillashtirishda muhim omildir. Misol uchun, Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida joriy etilgan avtomatlashtirilgan tizimlar bojxona jarayonlarini tezlashtirish va samaradorligini oshirishga yordam bergan.

Innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali bojxona jarayonlarining samaradorligi va shaffofligi oshadi. Elektron deklaratsiyalar, avtomatlashtirilgan nazorat tizimlari va raqamli platformalar orqali bojxona operatsiyalari tezroq va ishonchliroq amalga oshiriladi. Bu esa savdo jarayonlarini yengillashtiradi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tahlillar natijalari bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etishning zarurligi va samaradorligini ko'rsatdi. Bojxona jarayonlarini avtomatlashtirish raqamli texnologiyalarni qo'llash, xodimlarning malakasini oshirish va xalqaro tajribalarni o'rganish orqali bojxona tizimini yanada samarali va shaffof qilib, innovatsion boshqaruv tizimlari bojxona operatsiyalarining tezkorligi va ishonchligini oshiradi, korrupsiyaga qarshi kurashda muhim rol o'ynaydi va xalqaro savdoni osonlashtiradi.

Yuqoridagi tahlillar asosida bir qancha takliflar ishlab chiqildi:

- Raqamli deklaratsiya tizimlarini joriy etish orqali bojxona jarayonlarini tezlashtirish va inson xatolarini kamaytirish.
- Elektron tijorat platformalarini kengaytirish va avtomatlashtirilgan nazorat tizimlarini joriy etish.
- Doimiy o'qitish va qayta tayyorlash dasturlarini tashkil etish.
- Yangi texnologiyalar va boshqaruv tizimlariga moslashish uchun maxsus trening va seminarlardan foydalanish.
- Blokcheyn texnologiyasini qo'llash orqali bojxona operatsiyalarining shaffofligini oshirish va ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlash.

- Turli innovatsion yondashuvlarni sinab ko'rish va eng samarali usullarni milliy bojxona tizimiga tatbiq etish.
- Turli davlatlardagi muvaffaqiyatli tajribalarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etish.
- Xalqaro bojxona tashkilotlari bilan hamkorlikni rivojlantirish va axborot almashinuvini kuchaytirish.
- Bojxona faoliyatini qo'llab-quvvatlaydigan texnologik infratuzilmani takomillashtirish va modernizatsiya qilish.
- Raqamli platformalar va avtomatlashtirilgan tizimlar uchun zarur bo'lgan texnologik resurslarni ta'minlash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://daryo.uz/2022/02/17/bojxona-tizimi-pastdan-boshlab-eng-yuqori-bogingacha-ozgarishi-kerak-shavkat-mirziyoyev>
2. Johnson, A., & Smith, B. (2020). Innovatsion boshqaruv: Bojxona tizimida qo'llanilishi. New York: Trade Publishers.
3. Taylor, C. (2019). Bojxona xodimlarining malakasini oshirish va yangi texnologiyalarga moslashish. London: Customs Management Journal.
4. Watson, D. (2021). Global bojxona boshqaruvi: innovatsion yondashuvlar va amaliyotlar. Brussels: International Customs Review.
5. World Customs Organization. (2021). Digital Customs and Automated Processing. Retrieved from www.wcoomd.org.
6. Sobijronov S.S. Mehnat resurslarini samarali boshqarishda jahon tajribasi. // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot 2024-yil, fevral. № 4-son. 1329-1333
7. Sobijronov S.S. "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ilmiy jurnal. № 11-12. – Toshkent, 2023. 71–80-bet.
8. Sobijronov S.S. O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari. // "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ilmiy jurnal. № 10 – Toshkent, 2023. 55-61-bet.

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.